

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 10/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátskou kanceláriou OLEXOVA VASILISIN s. r. o., Gorkého 6, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Zuzana Olexová, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Ndt 34/2018 z 9. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Ndt 34/2018 z 9. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) rozhodol 26. júna 2018 rozsudkom sp. zn. 6 T 23/2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) o obžalobe podanej proti sťažovateľke 9. marca 2016 prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice-okolie JUDr. Petrom Volkaiom. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom mal rozhodovať Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 To 109/2018 (ďalej len „odvolacie konanie“).

4. V odvolacom konaní sťažovateľka podala námietku zaujatosti voči všetkým sudcom krajského súdu, keď *„sa dozvedela, že predsedom Krajského súdu, ktorý má v jej veci právoplatne rozhodnúť, je práve otec JUDr. Petra Volkaia, JUDr. Imrich Volkai.“*, a to konkrétne z dôvodu, že *„má pochybnosti o nezaujatosti tohto súdu a všetkých sudcov tohto súdu pre ich pomer k osobe prokurátora JUDr. Petra Volkaia a nepriamo aj k jej osobe,*

ako protistrane JUDr. Petra Volkaia“. V podrobnostiach svoju námietku odôvodnila takto: „Po celý čas procesu pred Okresným súdom Košice okolie obžalovaná pociťovala, že JUDr. Volkai, ktorý sa stal medzičasom prokurátorom Krajskej prokuratúry, vyvíja tlak na to, aby bola odsúdená, čo je prirodzená snaha prokurátora v rámci výkonu jeho úloh... Skutočnosť, za ktorých bola vznesená obžaloba JUDr. Volkaiom, vnímala obžalovaná od začiatku ako neštandardné... Na úvodnom pojednávaní na Okresnom súde Košice - okolie Krajská prokuratúra Košice vydala pokyn, aby obžaloba bola rozšírená o trestný čin zavlčenia do cudziny, čomu okresný súd nevyhovel. Následne počas procesu opakovane chodili pokyny z Krajskej prokuratúry konať v neprospech obžalovanej. Toto nepredstavuje štandardný postup a tento postup vytvoril u obžalovanej podozrenie, že JUDr. Peter Volkai má osobný záujem na tom, aby bola odsúdená.“

5. Najvyšší súd podľa § 23 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) napadnutým uznesením takto rozhodol: „Trestná vec obžalovanej [REDAKOVANÉ] vedená na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7 To 109/2018 sa tomuto súdu neodníma.“

6. Sťažovateľka k odôvodneniu napadnutého uznesenia uviedla svoju argumentáciu spočívajúcu predovšetkým v tom, že vzhľadom na príbuzenský pomer medzi predsedom krajského súdu a prokurátorom by predseda súdu rozhodnutie v prospech sťažovateľky ako obžalovanej mohol považovať za vlastnú ujmu, pričom medzi predsedom súdu a sudcami daného súdu ide o vzťah služobnej podriadenosti a nadriadenosti, kedy predseda disponuje právomocami, ktoré majú priamy dopad na sudcov daného súdu. Na tomto základe je sťažovateľka toho názoru, že existujú dôvodné pochybnosti o nezáujatosti sudcov krajského súdu pre ich pomer k osobe predsedu tohto súdu, ktorého, hoci sa úkon priamo netýka, ujmu osoby, ktorej sa úkon týka, by mohol vnímať ako ujmu vlastnú.

7. Podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia,

pretože „*hrozí závažná ujma na právech sťažovateľky a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom*“.

8. Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Ndt 34/2018 z 9. januára 2019 o neodňatí trestnej veci sťažovateľky krajskému súdu.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

18. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani

mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

19. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je doručenie podania vo forme ustanovenej § 40 zákona o ústavnom súde, ako aj splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 34 ods. 1, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde a ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 55, § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde.

20. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

21. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

22. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

23. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

24. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

25. Podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie a) rozsudok a trestný rozkaz, b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu, c) uznesenie o zastavení trestného stíhania, d) uznesenie o podmieňanom zastavení trestného stíhania, e) uznesenie o podmieňanom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, f) uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania, g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia, h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

26. Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

27. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľkou zakladajú dôvod na podanie dovolania. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k vyčerpaniu právnych prostriedkov, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd, len stroho uvádza, že *„o ochrane práva sťažovateľky iný súd nerozhoduje“*, pričom nedoplňa žiadnu relevantnú argumentáciu.

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vlastným šetrením zistil, že krajský súd už v odvolacom konaní rozhodol uznesením č. k. 7 To 109/2018-474 zo 14. marca 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že odvolanie sťažovateľky podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol. Podľa oznámenia okresného súdu rozsudok okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu nadobudol právoplatnosť 27. júna 2019. Zároveň ústavný súd zistil, že 16. októbra 2019 podala sťažovateľka prostredníctvom advokátky JUDr. Zuzany Olexovej, LL.M., dovolanie proti rozsudku okresného súdu a proti uzneseniu krajského súdu, v ktorom v bode III argumentuje dovolacím dôvodom

podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Najvyšší súd ako súd dovolací o podanom dovolaní sťažovateľky dosiaľ nerozhodol.

29. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľke na ochranu jej práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľka namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (m. m. IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010).

30. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s § 2 ods. 2 Trestného poriadku). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

31. V danom prípade teda sťažovateľka akceptovala subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podala vo svojej právnej veci dovolanie. V súvislosti s už citovaným čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že napadnuté uznesenie nie je meritórnym rozhodnutím a v konaní vo veci samej sa pokračuje pred najvyšším súdom, ktorý sa primárne bude zaoberať námietkou

sťažovateľky v rámci dovolacieho konania. V danej fáze trestného konania je teda v právomoci najvyššieho súdu rozhodnúť o podanom dovolaní.

32. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť mu bola predložená predčasne, keďže existuje iný súd oprávnený poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

33. Na základe tejto skutočnosti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť, v dôsledku čoho už bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších sťažovateľkou uplatnených návrhoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2020

Jana B a r i c o v á
predsedníčka senátu